

Zväz chovateľov oviec a kôz na Slovensku - družstvo, Banská Bystrica
Plemenárske služby Slovenskej republiky, štátny podnik
Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum – Výskumný ústav
živočíšnej výroby, Nitra
Slovenská poľnohospodárska univerzita, Nitra
Slovenský zväz chovateľov, Bratislava

Bonitačný kľúč

Pre málopočetné populácie oviec

apríl 2019

(platný od 04.04.2019)

Preambula

- Podľa bonitačného kľúča sú hodnotené všetky plemenné barany a plemenné a chovné ovce.
- Podmienkou ohodnotenia baranov na Nákupnom trhu (NT) je pridelenie hodnotenia každému sledovanému znaku a dosiahnutie požadovanej hmotnosti (minimálna hmotnosť znížená o 5 kg). Hmotnosť aukčných baranov jednotlivých plemien je uvedená v tabuľke štandardných hmotností.
- Bez ohodnotenia ktoréhokoľvek znaku nemôže byť baran predvedený na NT resp. nemôže byť ohodnotený a mať pridelenú výslednú triedu.

ZOZNAM PLEMIEN OVIEC

ASKÁNSKE MERINO	AM
ASSAF	AF
BERGSCHAF	BG
BIELA ALPSKÁ OVCA	BA
BLEU DU MAINE	BM
CLUN FOREST	CF
DORPER	DP
FLEISCHMERINO	FM
CHAROLAIS	CH
JACOB	J
KERRY HILL	KH
MERINO	M
NEMECKÁ ČIERNOHLAVÁ OVCA	NC
OUESANTSKÁ OVCA	Q
OXFORD DOWN	OD
ROMANOVSKÁ OVCA	R
ROMNEY MARSH (KENT)	RM
TEXEL	T
VALAŠKA (PÔVODNÁ VALAŠKA)	V
VRESOVÁ OVCA	VR
VÝCHODOFRÍZSKA OVCA	VF
ZWARTBLES	ZW

Plemená s kombinovanou úžitkovosťou

a) so zameraním na produkciu mlieka

	Hodnotenie			
	<i>plodnosť**</i>	<i>vlna</i>	<i>mlieková úžitkovosť***</i>	<i>exteriér</i>
Body	1 - 5	xx	xxx	0 - 5
Koef. významnosti	5	xx	xxx	4
Max. počet bodov	25	10	45	20

b) so zameraním na produkciu mäsa (nedojné typy)

	Hodnotenie				
	<i>plodnosť**</i>	<i>intenzita rastu**</i>	<i>vlna</i>	<i>Index MLLT + PT****</i>	<i>exteriér</i>
Body	1 - 5	x	xx	xxx	1 - 5
Koef. významnosti	6	x	xx	xxx	4
Max. počet bodov	30	20	10	20	20

* Ukazovateľ „plodnosť“ sa hodnotí na základe „kódu plodnosti“.

** Ukazovateľ „intenzita rastu jahniat“ sa hodnotí na základe PDP jahniat od narodenia do veku 80 – 120 dní pri ovciach so zameraním na produkciu mäsa

*** Mlieková úžitkovosť sa hodnotí na základe mliekovej úžitkovosti matiek.

**** Index MLLT + PT je vypočítaný na základe objektívne nameranej hrúbky najdlhšieho chrbtového svalu (MLLT) a podkožného tuku (PT).

Pri plemene KH sa nestanovuje index MLLT + PT, ale osvalenie sa hodnotí na základe subjektívneho hodnotenia osvalenia zvieratá.

Plodnosť – zaradenie podľa kódu plodnosti

Otec	jedináčik	0
	z viacpoč. vrhu	1
Matka	jedináčik	0
	z viacpoč. vrhu	1
Potomok	jedináčik	1
	z viacpoč. vrhu	3

Intenzita rastu

Označenie	Body
+++	20 bodov
++	15 bodov
+	10 bodov
N	5 bodov
NN	0 bodov

body sa pridelujú na základe odchýlky od priemeru v rámci plemena

Index MLLT + PT

Označenie zvierat'a	Zaradenie podľa Index MLLT+PT	Počet pridelených bodov*
+++	20 % jedincov s najvyšším indexom	20 bodov
++	21 – 60 % jedincov	15 bodov
+	61 – 90 % jedincov	10 bodov
-	91 – 100 % jedincov	5 bodov

*platí pre plemená s kombinovanou úžitkovosťou so zameraním na produkciu mäsa (nedojné typy)

Vlna – hodnotí sa minimálne v 3 mesačnom raste

Znak	požadovaný	prípustný	nežiaduci
sortiment (s)	5	3	0
charakter (ch)*	5	3	0
Spolu bodov	10	6	0

* Ak pri charaktere vlny posúdi hodnotiteľ, že niektorá vlastnosť vlny je nevyhovujúca, alebo zistí iné defekty strhne jeden resp. dva body.

plemeno	sortiment	body
M, AM, FM	2A, A	5
	AB, B	3
	ostatné	0
BG,	BC, C, CD	5
	B, D	3
	ostatné	0
RM	C, CD	5
	BC, D	3
	ostatné	0
NC, KH	BC, C	5
	B, CD	3
	ostatné	0
VR	E-F	5
	D-D/E	3
	ostatné	0

Hmotnosť baranov v 1. roku - je iba informačný ukazovateľ, nie je zahrnutý do bonitačného kľúča.

Mlieková úžitkovosť*

+++	45 bodov
++	35 bodov
+	20 bodov
N	5 bodov

* pri pridelovaní bodov jarkám a aukčným baranom sa vychádza z mliekovej úžitkovosti matiek

Exteriér

Označenie	Body
<i>vynikajúci</i>	20 bodov
<i>nadpriemerný</i>	16 bodov
<i>priemerný</i>	12 bodov
<i>podpriemerný</i>	8 – 4 body
<i>nevyhovujúci</i>	0 bodov

Výsledná trieda

Výsledná trieda	Plemenné ovce	Chovné ovce
ER	od 85 do 100	od 41 do 45
EA	od 70 do 84	od 35 do 40
EB	od 55 do 69	od 31 do 34
I. trieda	od 40 do 54	od 26 do 30
II. trieda	od 25 do 39	od 21 do 25
vyradené	menej ako 25	menej ako 21

Plemená mäsové

	Hodnotenie				
	<i>plodnosť*</i>	<i>intenzita rastu**</i>	<i>vlna</i>	<i>Index MLLT + PT***</i>	<i>exteriér</i>
Body	1 - 5	x	xx	xxx	0 - 5
Koef. významnosti	6	x	xx	xxx	4
Max. počet bodov	30	25 (30****)	5	20	20

* Ukazovateľ „plodnosť“ sa hodnotí na základe „kódu plodnosti“.

** Ukazovateľ „intenzita rastu jahniat“ sa hodnotí na základe PDP jahniat od narodenia do veku 80 – 120 dní.

*** Index MLLT + PT je vypočítaný na základe objektívne nameranej hrúbky najdlhšieho chrbtového svalu (MLLT) a podkožného tuku (PT).

Pri plemene ZW sa nestanovuje index MLLT + PT, ale osvalenie sa hodnotí na základe subjektívneho hodnotenia osvalenia zvieratá

**** Maximálny počet 30 bodov môžu získať iba jahňatá plemena dorper, u ktorých sa nehodnotí vlna

Plodnosť – zaradenie podľa kódu plodnosti

Otec	jedináčik	0
	z viacpoč. vrhu	1
Matka	jedináčik	0
	z viacpoč. vrhu	1
Potomok	jedináčik	1
	z viacpoč. vrhu	3

Intenzita rastu

Označenie	Body	Plemeno dorper
+++	25 bodov	30 bodov
++	20 bodov	25 bodov
+	15 bodov	20 bodov
N	5 bodov	10 bodov
NN	0 bodov	0 bodov

body sa pridelujú na základe odchýlky od priemeru v rámci plemena

Hmotnosť baranov v 1. roku - je iba informačný ukazovateľ, nie je zahrnutý do bonitačného kľúča.

Index MLLT + PT

Označenie zvieratá	Zaradenie podľa Index MLLT+PT	Počet pridelených bodov
+++	20 % jedincov s najvyšším indexom	20 bodov
++	21 – 60 % jedincov	15 bodov
+	61 – 90 % jedincov	10 bodov
-	91 – 100 % jedincov	5 bodov

Vlna – hodnotí sa minimálne v 3 mesačnom raste (pri plemene dorper sa vlna nehodnotí!!)

Znak	požadovaný	prípustný	nežiaduci
sortiment (s)	3	2	0
charakter (ch)*	2	1	0
Spolu bodov	5	3	0

* Ak pri charaktere vlny posúdi hodnotiteľ, že niektorá vlastnosť vlny je nevyhovujúca, alebo zistí iné defekty strhne jeden resp. dva body.

Sortiment vlny

plemeno	sortiment	body
OD, CF, ZW	BC, C	3
	B, CD	2
	ostatné	0
CH	B	3
	AB, BC	2
	ostatné	0
T	BC, C	3
	B, CD	2
	ostatné	0
BM	B - BC	3
	AB, C	2
	ostatné	0
BA	B	3
	AB, BC	2
	ostatné	0

Exteriér

Označenie	Body
<i>vynikajúci</i>	20 bodov
<i>nadpriemerný</i>	16 bodov
<i>priemerný</i>	12 bodov
<i>podpriemerný</i>	8 – 4 body
<i>nevyhovujúci</i>	0 bodov

Výsledná trieda

Výsledná trieda	Plemenné ovce	Chovné ovce
ER	od 85 do 100	od 41 do 45
EA	od 70 do 84	od 35 do 40
EB	od 55 do 69	od 31 do 34
I. trieda	od 40 do 54	od 26 do 30
II. trieda	od 25 do 39	od 21 do 25
vyradené	menej ako 25	menej ako 21

Plemená dojné

	Hodnotenie			
	<i>plodnosť*</i>	<i>vlna</i>	<i>mlieková úžitkovosť</i> **	<i>exteriér</i>
Body	1 – 5	xx	xxx	0 - 5
Koef. významnosti	5	xx	xxx	4
Max. počet bodov	25	5	50	20

* Ukazovateľ „plodnosť“ sa hodnotí na základe „kódu plodnosti“.

** Mlieková úžitkovosť sa hodnotí na základe mliekovej úžitkovosti matiek.

Plodnosť – zaradenie podľa kódu plodnosti

Otec	jedináčik	0
	z viacpoč. vrhu	1
Matka	jedináčik	0
	z viacpoč. vrhu	1
Potomok	jedináčik	1
	z viacpoč. vrhu	3

Mlieková úžitkovosť

+++	50 bodov
++	35 bodov
+	20 bodov
N	5 bodov

Hmotnosť baranov v 1. roku - je iba informačný ukazovateľ, nie je zahrnutý do bonitačného kľúča.

Vlna – hodnotí sa v minimálne 3 mesačnom raste

Uznaná je aj modifikácia čierna u plemena východofrízsk. Bahnice s povolenou čiernou modifikáciou môžu pôsobiť v ŠCH a RCH, pričom plemenné barany s povolenou čiernou modifikáciou môžu pôsobiť len v úžitkových chovoch.

Znak	požadovaný	prípustný	nežiaduci
<i>sortiment (s)</i>	3	2	0
<i>charakter (ch)*</i>	2	1	0
Spolu bodov	5	3	0

* Ak pri charaktere vlny posúdi hodnotiteľ, že niektorá vlastnosť vlny je nevyhovujúca, alebo zistí jej defekty strhne za každý jej nedostatok jeden resp. dva body.

Sortiment vlny

<i>plemeno</i>	<i>sortiment</i>	<i>body</i>
VF	C, CD	3
	BC, D	2
	ostatné	0
AF	CD, D	3
	C, DE	2
	ostatné	0

Exteriér

Označenie	Body
<i>vynikajúci</i>	20 bodov
<i>nadpriemerný</i>	16 bodov
<i>priemerný</i>	12 bodov
<i>podpriemerný</i>	8 – 4 body
<i>nevyhovujúci</i>	0 bodov

Výsledná trieda

<i>Výsledná trieda</i>	<i>Plemenné ovce</i>	<i>Chovné ovce</i>
ER	od 85 do 100	od 41 do 45
EA	od 70 do 84	od 35 do 40
EB	od 55 do 69	od 31 do 34
I. trieda	od 40 do 54	od 26 do 30
II. trieda	od 25 do 39	od 21 do 25
vyradené	menej ako 25	menej ako 21

Plemená plodné – romanovská ovca

	Hodnotenie			
	<i>plodnosť*</i>	<i>intenzita rastu**</i>	<i>vlna</i>	<i>exteriér</i>
Body	0 - 5	x	xx	0 - 5
Koef. významnosti	9	x	xx	6
Max. počet bodov	45	20	5	30

* Ukazovateľ „plodnosť“ sa hodnotí na základe „kódu plodnosti“.

** Ukazovateľ „intenzita rastu jahniat“ sa hodnotí na základe PDP jahniat od narodenia do veku 40 – 70 dní.

Plodnosť – zaradenie podľa kódu plodnosti

Otec	jedináčik	0
	z viacpoč. vrhu	1
Matka	jedináčik	0
	z viacpoč. vrhu	1
Potomok	jedináčik	1
	z viacpoč. vrhu	3

Intenzita rastu

Označenie	Body
+++	20 bodov
++	15 bodov
+	10 bodov
N	5 bodov
NN	0 bodov

body sa pridelujú na základe odchýlky od priemeru v rámci plemena

Hmotnosť baranov v 1. roku - je iba informačný ukazovateľ, nie je zahrnutý do bonitačného kľúča.

Vlna – hodnotí sa minimálne v 3 mesačnom raste

Znak	požadovaný	pripustný	nežaduci
<i>charakter (ch)*</i>	5	3	0
Spolu bodov	5	3	0

* Ak pri charaktere vlny posúdi hodnotiteľ, že niektorá vlastnosť vlny je nevyhovujúca, alebo zistí iné defekty strhne jeden resp. dva body.

Sortiment vlny – nehodnotí sa, pretože plemeno sa zaraďuje medzi plemená kožuchové so špecifickým zložením rúna.

Exteriér

Označenie	Body
<i>vynikajúci</i>	20 bodov
<i>nadpriemerný</i>	16 bodov
<i>priemerný</i>	12 bodov
<i>podpriemerný</i>	8 – 4 body
<i>nevyhovujúci</i>	0 bodov

Výsledná trieda

<i>Výsledná trieda</i>	<i>Plemenné ovce</i>	<i>Chovné ovce</i>
ER	od 85 do 100	od 41 do 45
EA	od 70 do 84	od 35 do 40
EB	od 55 do 69	od 31 do 34
I. trieda	od 40 do 54	od 26 do 30
II. trieda	od 25 do 39	od 21 do 25
vyradené	menej ako 25	menej ako 21

Plemenný štandard hmotnosti bahníc, plemenných a aukčných baranov (v kg)

hmotnosť bahníc	BM	80 kg
	AF, OD	75 kg
	BA, DP, CH, RM, T	70 kg
	BG, CF, NC, ZW, VF	65 kg
	AM, FM, KH, M	60 kg
	R, VR	45 kg

hmotnosť plemenných baranov	AF, BM, OD	110 kg
	BA, DP, CH, RM, T	100 kg
	CF, NC, ZW	90 kg
	BG, VF	85 kg
	AM, FM, M	80 kg
	KH	70 kg
	R, VR	65 kg

minimálna hmotnosť aukčných baranov	BM	80 kg
	AF, OD, CF, CH, NC, T, ZW	70 kg
	AM, BA, BG, DP, FM, KH, M, RM, VF	65 kg
	R, VR	45 kg

minimálna hmotnosť baránkov vo veku 6 mesiacov	VF	42 kg
---	-----------	-------

Štandardné hmotnosti jahniat pri uliahnutí podľa pohlavia a veľkosti vrhu (v kg)

Veľkosť vrhu	Pohlavie	AM, FM, M	BG, VF	AF, BA, BM, CF, CH, DP, KH, NC, OD, RM, T, ZW	R, VR
<i>jedináčik</i>	jahnička	3,8 kg	3,6 kg	3,9 kg	3,3 kg
	baránok	4 kg	3,8 kg	4,2 kg	3,5 kg
<i>dvojičky</i>	jahnička	3 kg	3 kg	3,1 kg	2,5 kg
	baránok	3,2 kg	3,2 kg	3,3 kg	2,7 kg
<i>trojičky a viac</i>	jahnička	2,1 kg	2,1 kg	2,1 kg	2,3 kg
	baránok	2,4 kg	2,4 kg	2,4 kg	2,4 kg
<i>štvorčatá a viac</i>	jahnička				1,8 kg
	baránok				2 kg

Valaška (pôvodná valaška)

	Hodnotenie		
	<i>plodnosť*</i>	<i>vlna</i>	<i>exteriér</i>
Body	0 - 5	xx	0 - 5
Koef. významnosti	4	xx	6
Max. počet bodov	20	50	30

* Ukazovateľ „plodnosť“ sa hodnotí na základe „kódu plodnosti“.

Mlieková úžitkovosť nie je zahrnutá do bonitačného kľúča.

Plodnosť – zaradenie podľa kódu plodnosti

Otec	jedináčik	0
	z viacpoč. vrhu	1
Matka	jedináčik	0
	z viacpoč. vrhu	1
Potomok	jedináčik	1
	z viacpoč. vrhu	3

Vlna – hodnotí sa minimálne v 3 mesačnom raste

Povolené sú rôzne farebné modifikácie a strakatosť rúna (tabuľka % podiel dĺžky podsady k dĺžke pesíkov je v prílohe).

Pomer dĺžky podsady k dĺžke pesíkov v %	body
≤ 50	15
>50 ≤ 60	10
>60	5

sortiment (s)	body
E	20
DE, EF	15
D a F	5

charakter (ch)*	body
vyhovujúci	15
priemerný	10
podpriemerný	5

* Ak pri charaktere vlny posúdi hodnotiteľ, že niektorá vlastnosť vlny je nevyhovujúca, alebo zistí iné defekty strhne jeden resp. dva body.

Exteriér

Hodnotí sa plemenný typ, celkový vývin a harmónia telesnej stavby, utváranie jednotlivých telesných partií, zvlášť sa posudzuje pevnosť chrbta, postoj končatín, pevnosť sponiek a pohlavný výraz. Pri hodnotení uprednostňovať ovce malého a stredného rámca pred ovcami veľkého rámca s hrubou a ťažkou hlavou. Prípustná rohatosť aj u bahníc (lýrovité rohy, rohy typu „ibex“ (typické pre kozy) a výrazné redukované rohy). Počet získaných bodov sa vynásobí príslušným koeficientom (6).

Označenie	Body
vynikajúci	30 bodov
nadpriemerný	24 bodov
priemerný	18 bodov
podpriemerný	12 – 6 body
nevyhovujúci	0 bodov

Výsledná trieda

Výsledná trieda	Plemenné ovce	Chovné ovce
ER	od 85 do 100	od 41 do 45
EA	od 70 do 84	od 35 do 40
EB	od 55 do 69	od 31 do 34
I. trieda	od 40 do 54	od 26 do 30
II. trieda	od 25 do 39	od 21 do 25
vyradené	menej ako 25	menej ako 21

Pri uvedenej triede musí byť vyznačená aj základná symbolika základného hodnotenia vlny (napr. **pp** 160/70 mm, s. **DE**, **ch** 10).

Ouessantská ovce

	Hodnotenie		
	<i>plodnosť*</i>	<i>vlna</i>	<i>exteriér</i>
Body	1 - 5	xx	0 - 5
Koef. významnosti	4	xx	10
Max. počet bodov	20	30	50

* Ukazovateľ „plodnosť“ sa hodnotí na základe „kódu plodnosti“.

Plodnosť – zaradenie podľa kódu plodnosti

Otec	jedináčik	0
	z viacpoč. vrhu	1
Matka	jedináčik	0
	z viacpoč. vrhu	1
Potomok	jedináčik	1
	z viacpoč. vrhu	3

Vlna – hodnotí sa minimálne v 3 mesačnom raste

Uznané sú čierna a biela a iné modifikácie farieb

Znak	<i>požadovaný</i>	<i>prípustný</i>	<i>nežiaduci</i>
<i>sortiment (s)</i>	15	10	0
<i>charakter (ch)*</i>	15	10	0
Spolu bodov	30	20	0

* Ak pri charaktere vlny posúdi hodnotiteľ, že niektorá vlastnosť vlny je nevyhovujúca, alebo zistí iné defekty strhne jeden resp. dva body.

Sortiment vlny

<i>plemeno</i>	<i>sortiment</i>	<i>body</i>
Q	AB, B	15
	A, BC	10
	ostatné	0

Exteriér

Exteriér zvierat sa hodnotí obdobne ako u všetkých plemien, ale pre zaradenie do plemenitby je limitujúca výška v kohútiku v 1., 2., a 3. roku. Ak jedinec pri meraní presiahne výšku v kohútiku bude vyradený.

Označenie	Body
<i>vynikajúci</i>	50 bodov
<i>nadpriemerný</i>	40 bodov
<i>priemerný</i>	30 bodov
<i>podpriemerný</i>	20 – 10 bodov
<i>nevyhovujúci</i>	0 bodov

Hodnotenie výšky v kohútiku

	baran	ovca
1.rok	do 46 cm	do 44 cm
2.rok	do 48 cm	do 45 cm
3.rok	do 49 cm	do 46 cm

Výsledná trieda

<i>Výsledná trieda</i>	<i>Plemenné ovce</i>	<i>Chovné ovce</i>
ER	od 85 do 100	od 41 do 45
EA	od 70 do 84	od 35 do 40
EB	od 55 do 69	od 31 do 34
I. trieda	od 40 do 54	od 26 do 30
II. trieda	od 25 do 39	od 21 do 25
vyradené	menej ako 25	menej ako 21

Jacob

	Hodnotenie		
	<i>plodnosť*</i>	<i>vlna</i>	<i>exteriér</i>
Body	1 - 5	xx	0 - 4
Koef. významnosti	6	xx	10
Max. počet bodov	30	30	40

* Ukazovateľ „plodnosť“ sa hodnotí na základe „kódu plodnosti“.

Plodnosť – zaradenie podľa kódu plodnosti

Otec	jedináčik	0
	z viacpoč. vrhu	1
Matka	jedináčik	0
	z viacpoč. vrhu	1
Potomok	jedináčik	1
	z viacpoč. vrhu	3

Vlna – hodnotí sa minimálne v 3 mesačnom raste

V rámci hodnotenia vlny sa posudzuje jemnosť vlny a v rámci ukazovateľa „charakter vlny“ sa posudzuje aj typické sfarbenie v súlade so základnou charakteristikou plemena.

Znak	<i>požadovaný</i>	<i>prípustný</i>	<i>nežiaduci</i>
<i>sortiment (s)</i>	15	10	0
<i>charakter (ch)*</i>	15	10	0
Spolu bodov	30	20	0

* Ak pri charaktere vlny posúdi hodnotiteľ, že niektorá vlastnosť vlny je nevyhovujúca, alebo zistí iné defekty strhne jeden resp. dva body.

Sortiment vlny

<i>plemeno</i>	<i>sortiment</i>	<i>body</i>
J	C, CD	15
	BC, D	10
	ostatné	0

Exteriér

Exteriér zvierat sa hodnotí obdobne ako u všetkých plemien, ale v rámci exteriéru sa osobitne posudzuje aj počet rohov (2, 4, 6), a to aj z ohľadom na početnosť rohov u rodičov hodnoteného jedinca (v záujme zachovania genetickej variability).

Označenie	Body
<i>vynikajúci</i>	40 bodov
<i>nadpriemerný</i>	30 bodov
<i>priemerný</i>	20 bodov
<i>podpriemerný</i>	10 bodov
<i>nevyhovujúci</i>	0 bodov

Výsledná trieda

<i>Výsledná trieda</i>	<i>Plemenné ovce</i>	<i>Chovné ovce</i>
ER	od 85 do 100	od 41 do 45
EA	od 70 do 84	od 35 do 40
EB	od 55 do 69	od 31 do 34
I. trieda	od 40 do 54	od 26 do 30
II. trieda	od 25 do 39	od 21 do 25
vyradené	menej ako 25	menej ako 21